

Elszántan a jó ügyért*

Ft.UTCAI RÓBERT: Bőjte Csaba ferences szerzetes megdönthetetlen értékrendjével méltán vívott ki magának rendkívüli népszerűséget mindenfelé a nagyvilágban. Kévs ember van, aki ne hallott volna róla és a dévai gyerekekről. Nem véletlenül lett Magyar Örökség-díjas és 2005-ben az Év Embere.

1959-ben Kolozsvárott született. Tanulmányait Csikszeredán végezte. Az eredetileg autóvillamossági szerelőnek tanult Bőjte Csaba civil foglalkozásainak földadása után egy évig élt remeteként a Hargitán, miközben elszántságának és akaraterejének próbájaként egy bányában dolgozott. '82-ben titokban jelentkezett a Ferencesrendbe, majd gyulafehérvári és esztergomi teológiai tanulmányai végén '89-ben pappá szentelték. Erdélybe való visszatérése és több állomáshelyen eltöltött szolgálata után '92-ben Dévára került, ahol az utcáról befogadott néhány árvával az oldalán beköltözött az évtizedek óta üresen álló, egykori Ferences-kolostorba. Az illegális épületfoglalás után hamar híre ment tevékenységének, és nemcsak Déváról, de egész Hunyad megyéből és Dél-Erdélyből is hoztak hozzá árva gyermekeket, vagy olyan emberkéket, akik embertelen körülmények között, nyomorban tengődtek, sokan közülük itt találtak először vízzel, villannyal, fésűvel, meleg étellel és szeretettel. Saját erejéből szobákat újított fel ebben az épületben, időközben az egyház tulajdonába visszakerült ez a kolostor, és lakásonként vette meg ezeket a kis helyiségeket ott a kolostorban. A gyermekközpont fenntartása érdekében 2002-ben megalakítja a Szent Ferenc Alapítványt, s az ide befolyó adományokból Bőjte Csaba az elmúlt években tucatnyi új telket és ingatlant vásárolt, amelyekből újabb és újabb otthonok nyíltak vagy nyílnak hamarosan. Az árvaházak létrehozása és fenntartása mellett Erdélyszerte számos magyar nyelvű iskola és osztály indításában segít, ambiciózus tervei szerint egész Erdélyt átfogó gyermekváros-hálózatot szeretne teremteni, amely befogadhat minden árvát vagy olyan rászorulókat, akik szeretetet, törődést, gondoskodást igényel.

Most pedig következék Bőjte atya előadása.

Jó estét kívánok, szeretettel üdvözlök mindenkit!

Tetszik tudni, az úgy van legtöbbször, hogy a versenyeken az emberek az első helyezetteket, az első hármat megtapsolják, virágot adnak neki, pezsgőt bontanak. Szóval nagy öröm van. Engem viszont mindig az utolsó érdekelt, a legutolsó. Úgy gondolom, hogy őt kellene megpezsgőztetni, az ő vállát megveregetni, mert le van törve, szomorú, hogy utolsó lett. Én mindig a kisebbet, a hátsót, a lemaradottat figyeltem és próbáltam rajta segíteni. Erdélyben, a Zsil-völgyében a bányavidékeken sok a baleset, sok gyerek elvesztette a szüleit. Ahol a gyerek árva lesz, vagy a szülei elzülnek, vagy valami nagyon komoly gond van, ti. mostanság több mint négy millió román állampolgár ment el Spanyolországba, Olaszországba meg mindenfelé dolgozni, és így nagyon sok helyütt nincs otthon az apuka, sőt az anyuka sem, a gyerek ott maradt a nagymamával. Most egy anya vagy nagymama egyedül mit csinál a gyerekekkel? Hát dolgozik, kinlódik, ritkán van a gyerekekkel ideje, türelme tanulni. Ennek mi lesz a következménye? Az, hogy a gyerek reggel elkésik az iskolából, otthon felejt a füzetét, nem írja le a házi feladatot, nem tanul. Ilyenkor a tanítónők, tanárok nagyon dühösek lesznek, elkezdnek kiabálni a gyerekekre, hogy ejnye-bejnye, meg mindenféle. A gyereken ha nem segít valaki, akkor mindig lejjebb kerül. Ugye, mindannyian úgy vagyunk vele, hogy ahol kudarcélményünk volt, onnan elmaradunk, oda nem szívesen megyünk vissza, nem? Ki szereti, hogy kifütyüljék őt? És a gyerek elkezd lógni az iskolából. Ettől aztán ugyan valóst a tanító néni nem szoktak extázisba esni, hanem még jobban veszekednek a gyerekekkel. A gyerekekben nő a feszültség, hát mit tud ilyenkor csinálni? A tanító néni háta mögött mutat három-négy kedves jelenetet, ettől az egész osztály elkezd röhögni. Így a gyerek is valahogy egy kicsit fontos lesz, a középpontba kerül. Persze a tanár ettől aztán ugyan valóst dühbe gurul, nyakon veri a gyereket. A gyerek hálából kiszúrja a kocsijának a gumiját. Szóval egy ilyen spirálban nagyon-nagyon mélyre tud menni ez a gyerek. Mikor aztán már olyan helyzet is volt, hogy fölgyújtotta a szomszédnak a csürét meg a házat, meg mindenféle bajuk történik, hát akkor szoktak engem megkeresni.

Én azt tapasztaltam, hogy Isten selejtet nem teremt. Ezeket a gyerekeket is, bármennyire el vannak kanászodva, a jó Isten teremtette. Ha megnézik a Szentírást, Jézus soha nem áll neki, hogy úgy mondjam, szidni az embereket. Olyan szép az a történet például, amikor hús-vét hajnalán Jézus föltámad, akkor nem azzal kezdi, hogy hát tudod mit Péter, ki vagy rúgva, mész a szemed világába, meg János, hát nekem Simon kellett a keresztet segítsen hordozni, hát nem sül le a képedről a bőr! Nem ezt mondja, és nem azt mondja, hogy te Fülöp, mostan engem Nikodémus kellett eltemessen, még a temetésemre sem jöttél el. Nem veszekszik velük, hanem azt kérdezi, hogy Péter, szeretsz-e te engem? Jóságos, kedves. Csodálatos halfogással megajándékozta az apostolait, tüzet rak, halat süt, és azt mondja, gyertek, reggelizzetek! Milyen szép! Nem?

Azt tapasztaltam, hogy azzal, aki hibázott, aki vétkezett, aki elesett, azzal hogyha én irgalmasságot gyakorolok, akkor az az ember vagy az a gyermek felém fordul. Nagypám mindig azt mondta: „Fiam, ha egy föld nem terem, azt jól meg kell ganézni.” Ha egy gyermek nem úgy viselkedik, ahogy kell, akkor abba értéket kell bevenni, szeretetet kell bevinni, és akkor általában megváltozik. Elmondok néhány ilyen történetet.

Lacika

Az anyukája megszülte lányul, odakerült a nagymamához. Az anyuka új életet kezdett, sőt férjhez is ment, szült három gyereket, de „elfelejtette” megemlíteni a férjének, hogy volt egy félrelépése. Hát a nagymama minden évben várta, hogy majd jön az anyuka, és elviszi Lacikát az iskolába. De szégyellte ez a nő magát, és sehogy se sikeredett neki a fia után menni. Aztán meghalt a nagymama, a tizenkét éves gyerek ott maradt egyedül. A szomszédok elmondták, hogy melyik faluban van az anyuka, a gyerek útra kelt, megkereste az anyját, és képzeli el, amikor beállít, és azt mondja: „Anyu itt vagyok! Hát nem a gólya, hanem, hogy mondjam, a vonat hozott engemet.” Persze, hogy megállt a levegő, a gyerek is érezte, hogy itt erőst nincs rá szükség. Most már tizenkét éves volt, tudjuk jól, hogy hétéves korban mennek a gyerekek iskolába. A gyerek tengett-lengett ott a ház körül, aztán hol ezt, hol azt elemelt, akkor aztán jól elverték. Végül úgy gondolta, hogy a családi örökségből kiveszi a maga részét, szépen elemelt néhány fülbevalót, kávéfőzőt, ezt azt, és elindult a nagyvilágba. Romániában nagyon sok ilyen csellengő gyerek van. Ide-oda mennek-jönnek. Ennek a gyerekeknek megtetszett Déva vára, leszállt a vonatról, elindult a városba, a rendőrség összeszedte, nem is

tudott románul. Székelyföldről származott ez a fiúcska, ott Déván nem tudott senkivel kommunikálni. Román lakta vidéken az ilyen gyerekeket egyszerűen elviszik fogyatékos iskolába, mert ha nem lehet vele beszélni, akkor biztos valami nincs rendben. Bekerült egy ilyen intézetbe, ahol aztán én egyszer fölfedeztem. Persze, mikor meghallotta, hogy velem lehet beszélni, akkor nem akarta elengedni a kabátom ujját, hogy vigyem magammal. Elvittem Dévára, be az intézetünkbe, és akkor kiderült, hogy tizenkét éves, de nem tud egy betűt se leírni. Alma a fa alatt. Mit lehet ilyenkor csinálni? Beraktuk az első osztályba. Ott persze az elsősök elkezdtek szórakozni rajta, hogy ilyen nagy számár és még egy betűt se tud. Ez félév közben volt, s ők már tudtak néhány betűt. Akkor Laci vett egy seprőnyelet, és a megingott tekintélyét próbálta azzal helyreállítani. Hogy mondjam, ez általában azzal jár, felénk legalábbis, hogy hatalmas sírás-rívás, üvöltözés keletkezett. Jön a nevelőnő: - Takarítsa el ezt a kölyköt, mert itt szétvert öt másik fiúcskát! Mit tud ilyenkor csinálni az ember? Emlékszem, én csak sajnálni tudtam ezt a gyereket. Megöleltem és elkezdtem a hátát simogatni. Azt mondja, engedjem el, mert el akar szaladni, úgys elmegy innen tőlünk! Most mit mondjal ilyenkor? Csak pofont kapott ez a gyerek egy élet óta. Nyugodtan simogattam tovább, ő elkezdte verni a mellemet. Nem mondtam semmit. Aztán végül, mikor egy kicsit megcsillapodott, elkezdett ő is sírni. És akkor bemutattam neki: nézd Laci ezt az öt fiút, akit megvertél. Csabika két éves korától nem látta az anyukáját, valahol él, tudjuk, hogy él, de nem ír, nem válaszol egyetlen levelünkre se. Tibike..., és így szépen mindegyiket bemutattam neki, hogy lássa, hogy nemcsak neki van baja, másnak is vannak gondjai. Akkor elmondtam: nézzétek, a gonosz lélek azt szeretné, hogy mi egymás torkának essünk, hogy ne bizzunk egymásban, hogy egymásban lássuk saját fájdalmunknak az okát, holott mindenkinek van gondja-baja elég. Mondtam, gyertek fogjuk meg egymás kezét és imádkozunk, hogy többet ne tudjon a gonosz lélek bennünket egymással szembeállítani. Ezek a fiúk megértették, és megfogtuk egymás kezét, s elmondtuk a Miatyánkot és az Üdvöz légy Máriát, és akkor érződött, hogy felszakadnak a felhők, megnyugodnak a tekintetek. Olyan szép volt. És akkor elindultunk vissza, föl a lakásba. És jött a nevelőnő. Nálunk nyolc-tíz gyerek lakik egy nevelőnővel, és igazából 12 gyermekvédelmi központban több mint 700 gyereket gondozunk, de mindenki egy nyolc-tíz fős családban van benne, én nem szólók bele a családok életébe. - Ennél a családnál az volt a szokás, hogy aki verekedik, annak száz guggolás. Azt mondja a nevelőnő: ötszáz. Hát ez sok, mondom, Laci, tényleg sok. Hogy ő nem csinálja

meg. Most megint ott álltam, ahol a part szakad! Mondom, tudod mit Laci, valaki elkövette a rosszaságot is, te csak számoljad, majd én megcsinálom, és azzal elkezdtem: egy, kettő, három... Azt mondja, álljak meg. Mondom, ne szólj belé az én magánéletembe, te csak számoljad. És akkor, persze, ő is elkezdte csinálni, s akkor úgy felibe megcsináltuk, persze én lazábbra vettem, hogy jusson neki is elég. Másnap olyan izomlázam volt, alig tudtam menni. Az a gyerek közben megnőtt, kikerült az intézetből, de olyan szép leveleket ír. Az egyik barátom lett az a fiú. Nem lett angyal, nem lett szent belőle, de hogy mondjam, én azt gondolom, hogyha megkérdeznék tőle, hogy sorolja el az első tíz legjobb barátját, talán én is köztük lennék. S azt gondolom, ez valahol a fontos, hogy bizzunk egymásban, higgyünk egymásban. Ha Jézus Krisztus húsvét hajnalán azt mondta volna, hogy Mennyei Atyám, tudod mit, kezdjük előlről az egészet. Össze kell gyúrnunk, bele a kukába! Én itt prédikálok, kenyeret szaporítok, meg mindenféle, beleadok mindent, és akkor fogják magukat és megfeszítenek engemet. Hát Mennyei Atyám, jól elszúrtad!" De ha ezt mondta volna Jézus, akkor mit mondott volna? Azt mondta volna ezzel, hogy Mennyei Atyám, te mikor ezeket az embereket teremtetted, hát akkor nem voltál a helyzet magaslatán. Talán kicsit részeg voltál, vagy meglöktek, vagy pénteken, úgy a munkavégzés vége felé jött össze neked ez, hogy ennyire silányul sikerült ez a világ? Ez káromkodás, nem igaz? Ha én azt mondom magamról vagy valakiről, hogy Isten ebből kispórolt valamit, hogy ez selejt, akkor azt mondom, hogy Mennyei Atyám, te pancser vagy, kezdő! Ez káromkodás, igaz? Én hiszem, hogy Isten selejtet nem teremtett.

Hogyha most valaki itt felállna és elmondaná, hogy a szabadkai templom tornyában előkerült egy eredeti Rembrandt-festmény, akkor az milyen nagy szám lenne, nem? Azon a festményen lehet akármennyi légy-piszok, pókháló, meg mindenféle, hát azt hiszem, elhívnák a leg-híresebb művészeket és fehér kesztyűvel úgy milliméterről milliméterre megpucolnák azt a műalkotást. Miért? Mert azt egy zseni alkotta, nem igaz? Most az a gyermek, az a Mennyei Atyának a teremtménye, nem? Én sokszor elmondtam, hogy ha befogadunk egy új gyereket, ki tudná megmondani, hogy nem a következő évtized József Attilája, Kossuth Lajos, Bartók Bélája, Márton Áronja-e, nem? Hát, ha ott van az a gyerek, azt szoktam mondani a kollégáknak, hogy Isten a maga ajándékát gyerekbörbe csomagolja. Ezt a csomagot ki kell bontani, bontakoztatni. A gyerekekben lévő értékeket felszínre kell hozni. Segíteni kell neki, hogy nagyra nőjön, hogy merjen megszólalni, hogy merje elmondani az álmait, merje megálmodni

az álmait. Az első dolog, amikor hozzánk bekerül egy ilyen gyerek bárhonnán, hogy visszaadjuk az önbizalmát, hogy bizzon magában, hogy higgyen abban, hogy ez a világ szép, jó, hogy otthon van benne, hogy merjen. Amikor a kicsi gyerek bejön az utcáról, akárhonnán, koldusgyerek, megkérdezed, hogy mi akarsz lenni, azt mondja, hogy semmi. Aztán, ha nagyon-nagyon erőlteted, akkor azt mondja, hogy talán pásztor. Ő nem hisz abban, hogy belőle valami lehet. A pedagógus szeme tükrében látja meg a gyerek magát. Ha az én szememben azt látja, hogy te értékes vagy, szép vagy, akkor magát értékesnek és szépnek tartja. Ha az én szemem tükrébe azt mondja neki, hogy te hitvány, semmi vagy, annak fogja érezni magát. Teremtő tekintete van az embernek, egy édesanyának. Ha ránéz a gyermekére, és azt mondja, hogy te csodálatos vagy, te egyetlen vagy, te igazán nagyon értékes vagy, akkor az a gyerek annak is érzi magát. S ilyen bizalommal megy belé a világba, ilyen bizalommal kezd el tanulni, küzdeni, a feladatokat megoldani. Úgy érzem, hogy sajnós, legalábbis felénk, nagyon sok gyerek nem kapja meg ezt az ösbizalmat, ezt a tiszta szeretetet. Ugye, tavasszal, hogyha elmennek a pincébe, az összes krumpli, a legkisebb, a legösszeszáradtabb is, elindítja a maga kis csiráját a fény felé, nem? Nem kell önök veszekedjenek vele, hogy no kicsi bogár, most tavasz van, a többiek is elkezdtek csirázni, te is eresszed azt fölfelé, nem? Meg azt se kell mondani, nono nem erre, arra a gyökeret kell, arra meg a csirát! Tudja! Én nem hiszem, hogy lenne közöttünk valaki is, aki ne szeretne nagyra nőni, kibontakozni, igaz-e? Ha valaki elültet a kertjében egy fát, nemde azt szeretné, hogy az a fa nagyra nőjön, hogy nagy gyökereket eresszen a földbe, és sok-sok gyümölcsöt teremjen? Persze, hogy ezt szeretnénk. Isten, aki megteremtett téged, engem, biztos, hogy azt akarja, hogy emberóriás legyél, hogy a benned lévő szép, jó, szeretet, jószág kibontakozzon, hogy megteremd a magad gyümölcsseit. Ha hazamész a munkából és odabújsz a férjed mellé, olyan jól esik, hogyha meghallgat, és vigasztal és bátorít, nemde így van? Én azt látom Erdélyben, de valószínű itt is, annyi érték elveszik a gyerekekben.

Ha most itt Szabadkán a Nokia cég elindít egy telefongyárat, és minden száz mobiltelefonból minden huszadik rossz, akkor leállítják a futószalagot, nem? Hát azt mondják, hogy nem lehet pancsolni! Mostan gondolkozzunk el, hogy száz megkeresztelt gyerekből hány felnőtt, érett nagykorú keresztény lesz? Hányan elkallódnak útközben, hányat elragad a gonosz lélek közülünk, s milyen kevesen érnek be. Hát én azt hiszem, hogy nagyon-nagyon fontos lenne mindenütt, hogy odafigyeljünk a gyermeke-

inkre, a holnapra. Persze, nemcsak a gyerekekre, hanem magára a családra kellene odafigyelni.

Szerelem

A férfi megszőkteti a nőt, születik négy gyerekük. És összemegy a család. Egyszer a plébános elhozza azt a négy gyereket hozzánk. Engem mindig dühít, amikor tudom, hogy a gyerekek van apja is, anyja is, akkor miért kell, én neveljem? Emlékszem, hogy tanév végén beültem az autóba a gyerekekkel, s elmentünk. Egy eldugott kis tanyán, ahol villany sincsen kivezetve, ott él az apa. Egy olyan házban, ahol nincs egy hagymaszál a ház körül, a kerítés mögött semmi zöldség. Nincsen sem majorság, semmi, egy tyúk se. Betört ablak. Azt gondoltam, hogy nem is lakik ott senki. Aztán amikor bemegyünk, ott fekszik az ágyban egy férfi. Nézi a plafont. Délelőtt 11 óra. Nem volt részeg. Hát mondom, jöjember, elhoztam a gyerekeit. Azt mondja, hagyjam itthon. Hol az asszony? – kérdezem. Azt mondja, megszőkött. Hát, keressük meg. Az asszony tudja maga is az utat haza, ő nem megy semerre. Akkor viszont nem tudom itthon hagyni a gyerekeket, végül is még magára se tud főzni, nemhogy a gyerekekre, hát kicsik. A legnagyobb harmadikos volt. Persze, a gyerekek elbújtak mögöttem, rengeteg családi cirkuszt láthattak, féltek. Akkor beültünk az autóba, és elindultunk szőkött asszonyt keresni. A családi életből valami öröm nekem is jusson, ugye? A cölibátussal jól összefér. Meg is kaptuk az asszonykát. Mondom: -No, hoztam az urát, hogy béküljenek össze. Rám néz, és azt mondja: -Ezzel? És elkezdtek ott egymást mocskolni a gyerekek előtt. Próbáltam jópofáskodni, viccelődni, de nem ment, szóval semmi, semmi, semmi. Ezek csak szidták egymást, a gyerekek sirtak, legszívesebben én is azt kezdtem volna. S akkor megfogtam a gyerekek kezét, s mondom, gyerekek imádkozunk. A gyerekek katolikusok, nagyon sok kötött imát tudunk, Miatyánk, Most segíts meg, Mária -mindenfélét tudunk, hát én mindet elmondattam, ami eszembe jutott. Az első imák után már megfogta az asszonyka is a gyerekek kezét, és utána a férfi is, és akkor már úgy patkóban álltunk. Az asszony és a férfi -nem fogták meg egymás kezét - de én úgy láttam, hogy ... na! Hát én jól megimádkoztattam őket! És az imádság végén mondom a férfinak, hogy most térdeljen le és fogadja meg, hogy többet nem iszik. Rám nézett, de le-térdelt. És akkor mondtam én előtte: -Isten engem úgy segéljen! Mondotta utánam: - Isten engem úgy segéljen! -Többet nem iszok! -Többet nem iszok! -Hogy a családra gondot viselek! -A családra gondot viselek! S

akkor mondtam: -És az asszonyt szeretem. Rám nézett. Mondom, hogy az asszonyt szeretem! És ő is kimondta: -Az asszonyt is szeretem! Magamban azt gondoltam, hogyha ezek ennyit veszekednek egymással, cirkusznak, hát ha nem szeretnék egymást, biztos, hogy nem veszekednének, nem igaz? Az nem mindegy, hogy a másik, hogy él, hát azért veszekedik, mert szeretik egymást. Utána az asszonykának is mondtam, hogy most maga is térdeljen le, és fogadja meg, hogy többet nem lesz veszekedés. Erre nagy hegyesen azt mondja nekem, de ő mostanáig se veszekedett! Mondom, térdeljen le! Ugye, ezek jámbor székelők. Szépen letérdelt ő is. Már olyan könnyedén kimondta, hogy a férjemet szeretem, hogy csak csuda. Akkor fölálltak, s utána olyan magától értetődő volt, hogy megölelték egymást. - Nézzék, én nem térdeljek le, de én is megfogadom, ha maguk őszig megtartják a fogadalmukat, ha a fene fenét eszik is, én munkahelyet teremtek maguknak. Összel elmentem, és tényleg együtt voltak. Jópofák voltak, mert azt mondja a férfi, élve megevett ez az asszony, de mióta maga jól összeszidta, azóta csend van a családban. Az asszonyka is félrehívott: - Nem tudom, mit csinált, mit nem, azóta nem iszik a férjem.

Vettem én három tehenet, aztán még lett. Most már van vagy 16 tehenünk, úgy, hogy nagygazdák lettünk. De végül is nekik van munkahelyük, a gyerekeknek van meleg tejük. Szóval, hogy mondjam, mindenki jól járt.

Könnyedén lemondunk egymásról

Aki elesik, azon keresztül lépünk. Nem szabadna, hogy így legyen. Azt mondják, Budapesten most negyvenezer hajléktalan van. Felénk is rengeteg ilyen ember van. Olyan nehéz felnevelni egy gyereket, annyi pénzbe kerül, annyi munka, energia, tanító néni, tanárnő, mindenki kinlódik vele, és akkor 18-22 évesen elkezd inni, s olyan könnyedén lemondunk róla. Szétveri a családját, és igazából talán még cinikusan vigyorgunk, hogy na, ez is jól megjárta. Össze kellene fogjunk. Észre kellene vegyük nemcsak azokat, akik a bajnokságon elsők lesznek, hanem azokat is, akik utolsók, akik elestek, akik soha nem fognak célba érni nélkülünk. Nézzétek meg, a Szentírásban egyetlenegy helyt van arról szó, legalábbis én így tudom, ahol Jézus Krisztus felujjong, ahol örvend Jézus. Arról van szó, hogy Jézus elküldi az apostolait kettesével. Azt mondja, aranyat, ezüstöt ne vigyetek magatokkal, menjetek, vigasztaljátok, bátorítsátok, gyógyítsátok az embereket. Jézus nem azt mondja, na nézzétek, így kell csinálni, üljetek le, figyeljétek. Nem ezt mondja, hanem elküldi őket, ő otthon marad, egyedül imádkozik, hogy minden jól menjen. És eltelik egy

pár nap, hazajön a 72 tanítvány, és akkor egymás szavába vágva mesélik, hogy milyen nagy dolgokat tett általuk az Isten. Jézus egy darabig hallgatja, és aztán feláll, felujjong örömeiben, ahogy a Szentírás írja: „Magasztallak téged, Mennyei Atyám, mert kinyilatkoztattad ezt az örömszerzés örömet”. Jézus annak örvend, hogyha megtapasztaljuk, milyen jó dolog jónak lenni, mert legyünk őszinték, Istenhez soha nem fogunk hasonlítani a hatalmunkkal, az értelmünkkel, a szép beszédünkkel ... Egy dologgal válhatsz te Isten-képűvé, azáltal, ha jó vagy, ha jóságos vagy, ha irgalmas vagy. Ha le tudsz hajolni a másikhöz. A Mennyei Atyának ez az egyik legszebb jellemző vonása, az, hogy irgalmas, jóságos, szelíd, szeretettel teljes. Olyan szépen írja a Szentírás, hogy Isten a pislákoló mécsbelet nem oltja el, a megroppant nádat nem törli el. Milyen jó lenne, hogyha bennünk meglenne ez a másik iránti való gyöngédség. Nagyon sokszor az az érzésem, minthogyha bírók lennénk, hogy állandóan ítélkezünk egymás fölött, pedig a mi hivatásunk az, hogy orvosok legyünk, gyógyítsunk, segítsünk a másinak talpra állni. Nem hiszem, hogy lenne ezen a Földön valaki, aki rosszat akarna. Egyszer eljött egy nő hozzám, és elmondta, hogy a férje bizony megverte, iszik, durva, goromba. és megmutatta, hogy a fejsze fokával hozzávágott, hogy milyen kék a háta, válla, lapockája. Dühös voltam, még a papi életem elején volt, na, gondoltam, egyszer csak elkapom ezt az embert. S mit ad Isten, mit nem, jön a húsvét, hát beszottyan a gyóntatószékbe. Na, gondoltam, most a kezeim között vagy. És akkor olyan döbbenet ért, mert ez az ember azzal kezdte: „Atya, az nagy baj, ha valaki öngyilkos lesz?” Hát most mit mondjak erre? Hát persze, hogy baj. S kérdem, miért? „Atya, én nem tudok megszabadulni ettől a bennem lévő gonosztól. Én iszok, és akkor iszonyatosan rossz vagyok a családommal, bánatom őket. Ezerszer már megfogadtam, hogy többet nem iszok, és mégis újra kezdek. Nem sikerül, hogy megtartsam.” Olyan megdöbbenő volt, hogy ez a férfi őszintén siratta a bűneit. Faggatni kezdtem, jóember, maga ezt az arcát mutatta meg a feleségének? Azt mondja, nem. - Hát miért nem? - Szégyellem! - Most menjen haza, és ugyanezt mondja el az asszonynak, s mondja el azt is, hogy egyedül képtelen győzni. Valahogy így: „Nem hiába fogadtál te örök hűséget nekem, ezért fogd meg a fületem, és a kocsmából húzzál ki, vagy mikor adják a fizetésemet, gyere utánam, segítsél! Te legyél az én mentőkötelem, mentőövem, nélkülöd elveszek!”

A gonosz azt szeretné, ne bizzunk egymásban

Sokszor elmondtam a nevelőknek, hogy vagyok én, van a gyerek és van a gonosz lélek. A gyerek kell érezze,

hogy mi ketten egy csapatban vagyunk. Egy kapura játszunk, a gonosz a mi ellenségünk, az, aki szeretné csőbe húzni az embereket. Ugye, itt is Szerbiában, ebben a háborúban, ki győzött? Hát azt gondolom, a gonosz lélek, az aratott, neki bingó, neki jó volt. Rajta kívül még kinek volt jó? Senkinek, nem? A gonosznak nincs keze, nem tudna megütni engemet. Téged, valakit akar rávenni arra, hogy megüssön engemet. A gonosznak nincs nyelve, ő nem tud rosszat mondani rólad, azt szeretné, hogy én mondjak rólad rosszat, valakit rá akar venni, hogy a hátad mögött megszóljon tégedet, meg a harmadikat, negyediket ...- nemde így van? Hát határozzuk el, hogy nem adom kölcsön neki se a kezemet, se a szívemet, se a számat, se a nyelvemet, semmit. Olyan jó lenne, hogy elhatározzuk, igen, mi a szeretet útján akarunk járni. Nem hiszem, hogy a Mennyei Atya lehetetlent kérne tőlünk. Nem hiszem, hogy amikor azt mondja, legyetek tökéletesek, akkor valami olyan akadály elé állít, amit ne tudnánk keresztül szökni. Déván ugye ezt már 14 éve csinálom, és azt láttam, hogy nagyon-nagyon sok szép, pozitív eredmény van. Például tavaly 29-en érettségiztek, és ebből az idén 19-en egyetemen vannak. Ezek közt volt olyan gyerek is, akit az utcáról szedtünk össze. Például volt egy kislány, aki még ötödikes korában írt egy levelet a plébánosának, amelyben az állt, hogy vigye el őt otthonról, mert különben meghal. A plébános elküldte a püspöknek a levelet, a püspök nekem, én elmentem ki a helyszínre, szóba álltam a kislánnyal. Az apuka meghalt, az anyuka, hát a falunak az utcanője volt. Nagyon sokszor a kislány aragáz-szekérrel (butángázpalack szállítására szolgál - a szerk. megj.), meg télen szánkóval húzta haza a kocsmából az anyukát, aki ott ült és egy üveg sörért bárkinek, bármilyen szolgáltatást felvállalt. Ez a kislány sovány, gyenge, nyápic volt. Éveket vesztett az iskolában, úgy éreztem, nincs mit kezdjek én ezzel a gyerekkel. És otthagytam. Nálunk sok gyerek van, kevés ágy, hogy mondjam, mindenkit nem tudok befogadni. És emlékszem, visszamentem és egész éjjel forogtam az ágyban, és arra gondoltam, hogy ez a leányka írt egy palackpostát, bevetette a habok közé, az elsodródott hozzám, ezért a gyerekért Jézus Krisztus meghalt a kereszten, és én tétovázok, hogy mit csináljak? Másnap visszamentem. Akarsz jönni Dévára? Azt mondja, igen. Hát elmentünk az anyukához a kocsmába. Mondom, a lánya akar jönni Dévára. Nem kérdezte az, hogy hol van Déva, hogy maga kicsoda, hogy mi az a...? Nem, semmit. Azt mondja, ha akar menni, menjen. - Nos - mondom -, akkor fel kéne... - Hát na, mostan menjen! Hát nem kellett még egyszer hazamenjünk a házba. Úgy, ahogy a kocsmához elmentünk, annyival beült az autóba. Az a kislány elke-

dett énekelni, közben kacagni. Megyünk Dévára! Olyan döbbenetes. Azt se tudja, hova megy, olyan 300 kilométerrel odább, de... de vége van valaminek, ami rossz. Elkezdte az ötödiket, aztán a hatodikat, nyolcadikig, próbáltuk fölemelni, de nyolcadikban megbukott, nem sikerült neki a 9.-be való fölvételi vizsgája. Akkor elvittük, egy évig szakiskolába járt, és ez a kislány tavaly leérettségizett, és az idén harmadiknak jutott be Románia egyik legnagyobb egyetemén, a Babes-Bolyain a pszichológia szakra. S tudnám mondani talán reggelig a hasonló történeteket, mert úgy van, hogyha az ember megöntözi, megkapálja azt a gazos kertet, hogyha megműveli a kis virágot, akkor... akkor csodaszép park és rózsafa lesz belőle.

A szeretet képes átalakítani bennünket

Nézzük meg Jézus életében hány ilyen történet van. Ott van Zakeusé. Olyan szép! Jézus megy Jerikó felé. Jerikó kapujánál ott van a piac, az emberek adnak-vesznek, ott vannak a koldusok és a vámosok is, szájtáti, lebzselő emberek. Jézus közel ér. Az emberek összesúgnak, felkiált egy koldus vak ember: - Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam! Ez az ember vakon született, ott mindenki ismeri, s mindenki kíváncsi lesz, hogy vajon most mi fog történni? Jézus közel jön. Képzeljük magunk elé: a földön a vak a rongyaiban, mellette ott áll Jézus szép fehér ruhában, körülötte az apostolok meg az emberek. Zakeus egy kicsi, alacsony emberke volt, felmászott egy fa tetejére, hogy ő is lásson. A vak ember, azt mondja: „Jézus, add, hogy lássak!” Jézus ráteszi a kezét, imádkozik, hogy megnyíljék ennek az embernek a szeme. A vak feláll, körülnéz, elkezd sikoltozni, kiabálni. Én azt gondolom, hogy aki ott volt, mindenkinek a hátán a hideg elkezdett futkorászni. Valószínű, hogy elkezdtek simogatni Jézust, megfogták a kezét, a ruháját. - Gyere Jézus hozzánk, a feleségem olyan finom vacsorát főz, olyat nem is ettél. Gyere, na! És Jézus felnéz a fa tetejére, és azt mondja: „Zakeus, gyere szállj le, mert ma nálad szeretnék megszállni!” S akkor Zakeus lejön, és az emberek mondják: „Ehhez akarsz elmenni, ez egy részeges disznó, vámos, hagyd a csudába, ne! Gyere el hozzám!” Szó szerint benne van a Szentírásban. És akkor képzeljük el, hogy Jézus megérkezik Zakeus házába. Leülnek, koccintanak, Isten, Isten! Egy pohár bort megisznak. Sehol egy számonkérés, sehol egy ejnye-bejnye, vagy hogy nem szégyelled magadat Zakeus – semmi ilyesmi nincsen. És a vacsora végén ez az ember föláll és azt mondja: „Szégyellem magamat. Akit megkárosítottam, annak háromszor annyit adok vissza, s amúgy is vagyonom felét a szegényeknek akarom adni.” S szól Jézus: „Ma üdvösség költözött eb-

be a házba.” Milyen szép, nem? Jézus nem ítéli el ezt a Zakeust, nem kér tőle számon semmit, hanem szeretettel felemeli, Jerikó városának ajándékává teszi. És az, aki egy átok volt, az áldássá lesz, ajándékká lesz. Ezt teszi az isteni szeretet. S azt gondolom, hogy valahol ezt kellene mi is egymással tegyük. Hinnünk kell a szeretet győzelmében, hinnünk kell abban, hogy a szeretet képes átalakítani bennünket és a környezetünket is. Más út nem adott az emberiség számára. Olyan jó lenne, hogyha ezt a szívünkbe vésnénk.

Egy másik megrázó történet, amikor Jézus az aposto-laival a Galilei tengeren evez, és azt mondja: „Menjünk Ganadába.” A ganadai ördögös történetét ismerjük. Valószínű, ez egy olyan ember, aki mindenkiben csalódott, akit meglát, próbálja kövel megdobálni. Csalódott saját magában, és azt írja a Szentírás, hogy a fejét veri szét a köveken. Ez egy ókori gyógy módszer, hogy odaláncolják a sírokhoz. Ott hogy üvölthet az az ember. Hogy kinlódhat, vergődhet. S akkor Jézus odamegy ehhez az emberhez. Azzal, hogy odamegy, azt mondja, hogy te fontos vagy, te értékes vagy számomra! „Én megszakítottam az utamat, mert szeretnék veled beszélgetni, veled lenni. Van benned valami rossz, amitől megszabadulhatsz, de te jó vagy, én szeretlek téged. Attól a gonosztól te meg tudsz szabadulni.” És azt írja a Szentírás, hogy ez az ember megnyugszik, odaül Jézus lábához, meghallgatja az ő beszédét, felöltözik, végül felkínálja a segítségét. És akkor Jézus azt feleli neki: „Menj, s mondd el a rokonaidnak, hogy milyen nagy dolgot tett veled az Isten. Téged is szeret az Isten, hogy te is fontos vagy”. Jézus számára ez az ember nem egy zsákutca, hogy nincs mit kezdeni vele. Jézus hisz abban, hogy az öreg Nikodemus újjá tud születni. Nem azt mondja, hogy kutyából nem lesz szalonna, meg az alma nem esik messze a fájától, meg így élted le te vén farizeus az egész életedet, meg belőled sose lesz becsületes ember. Jézus hiszi azt, hogy az öreg Nikodemus a maga régi szokásait le tudja vetni, és újjá tud születni. Ez nemcsak egy messiási stílus, hanem hiszem, hogy tényleg ennek a Nikodemusnak, a ganadai ördögösnek, Zakeusnak, Mária Magdolnának, a Szentírás ugye tele van ilyenekkel, hiszem, hogy valóban van számukra megtérés. Valóban van talpra állás, újakezdés. Mennyivel inkább egy zsenge kis gyermeknek. Én csak ezt tudom mondani, hogy hál' Istennek, nagyon sok kisgyerekekkel összejövök. Hétszáz gyerek van. Ezek olyanok, akik bennlagnak. Körülbelül még szinte ennyi van napközi otthonainkban. Tehát úgy van, én a gyerekvédelmet úgy képzelem el, mint a fogorvos, hogy nekiáll, s megnézi, terepszemlét tart, nem mindjárt kihúzza és... szájpaddás. Ha szükséges, akkor megfúrja, ha szüksé-

ges, akkor gyökértömés, ha szükséges, akkor koronát rak rá, csak végső esetben húzza ki azt a fogat. Igaz? Na most ugyanígy, hogy egy családban baj van, akkor mi próbálunk jó szóval, vigasztalással segíteni, elvisszük nyáron táborba a gyereket, adunk neki egy zsák ruhát, hogy ne legyen gondja, cipőt, tanszert, és segítünk az ingázási költségek megtérítésében. Ezek a legegyszerűbb dolgok. Nagyon sok családban ez elég. Van, ahol nem. Akkor szervezünk napközi otthonokat. Van olyan gyerek, aki már reggelizni odamegy hozzánk, de általában ebédkor iskolából odajönnek. Kapnak egy melegételt, esetleg megnézi a nevelő, és azt mondja, próbáld föl azt a cipőt, azt a nadrágot, vedd le azt a másikat. Valahol mosógép van, zuhanyozni lehet, hogy az a gyerek szedje össze magát. Akkor kap egy melegébredet, utána leülnek, tanulnak, leírják a házi feladatot, játszanak, meg minden, és estefelé hazamegy, és alszik otthon. Van olyan, hogy ez elég bőven, tehát nem kell több a gyermekvédelemből. Valahol ez se elég, mert hazamegy, és odahaza vagy ivászat van, vagy nincs is hova hazamenjen, mert meghalt valaki ... Akkor ezek a gyerekek bekerülnek a rendes gyermekvédelmi hálózatba. Persze, olyan is van, aki minden hétvégen hazamegy, vagy valaki csak a vakációban, vagy van, aki nem megy soha haza, esetleg a rokonai közül jön el meglátogatni őt valaki. Hát ez a mi munkánk.

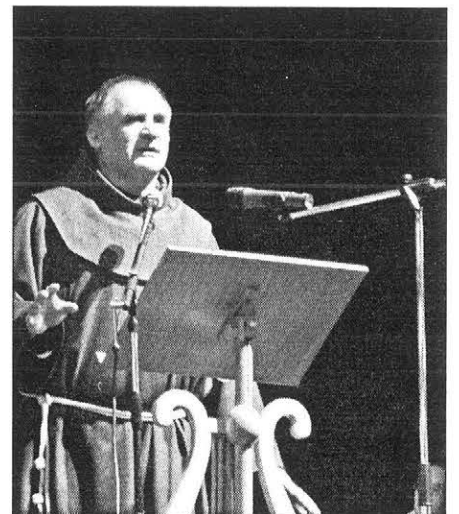
Nem tudom, hogy itt mire van szükség, van-e ilyesmire szükség, de én mernék biztatni mindenkit, hogy vegyünk észre azt a gyereket az iskolában, aki lapul a pad alatt, akinek soha sincs házi feladata, aki, hogy mondjam, lóg az órán. És ne azt mondjuk, hogy te komisz kölyök, te sem mire való csavargó, hanem talán nyúlunk valahogy a hóna alá, próbáljuk megemelni. Képzeld el, az egyik erdélyi város iskolájából kicsaptak három gyereket, annyira rosszok voltak ezek a gyerekek, hogy lehúzták a magaviseletüket a minimumra, négy tantárgyból megbuktatták őket. A következő évben olyan kevés gyerek volt ebben a szórvány városkában, hogy már nem indult az öt-nyolc osztály. Mégis kicsapták őket, nem kellett nekik. Az egyik gyerek odakerült hozzánk, most akkor mit lehet ilyenkor csinálni? Értéket kell belevinni, másképp nem fog teremni. Elhívom sétálni, meséljen. Hallgat. Végül aztán pár szót kiveszed az ember belőle, hát kiderül, hogy ő szereti a matematikát. No, hazamegyünk, szólok a nevelőnek, hogy tudod mit, egész délután masszírozni kell ezt a számtant. Meg kell jól tanulja a leckét. Szólok a tanárnőnek is, hogy nézd, jó magas labdát kell adni holnap ennek a gyereknek, tudja nyúzni, úgy, mint a ping-pongban. Feleltesse, de figyeljen oda rá. S mit ad Isten, mit nem, kap egy tízest ez a gyerek. Jön a szünetben: - Pap bácsi, kaptam egy tízest! Mondom: „Nem szégyelled magad, most jöttél, már

hazudsz!” De tényleg kapta! - Ne, ne, ne ... ilyen nincs, ilyen nem is volt soha, hogy valaki első nap tízest kapjon! De ő, erősködik, hogy tényleg tízest kapott! Persze, a többi osztálytársa is mondja, hogy tényleg úgy van. Mondom, ti is hazudtok? Nem szégyellitek magatokat, egyet se lássak! Hogy, de nézzük meg a naplóban! Mondom, de ha nincs ott, akkor... hujj, mi lesz itten! És na, ott van a tízes a naplóban. Én jól tudtam, hogy ott van. Nahát! Buli! Nagyszerű, ezt meg kell ünnepeljük! Első tízes, hát nem, hát akkor elvisszük az egész osztályt fagyira, mert ugye az osztálytársuk tízest kapott. Hát most, hogy mondjam, az a gyerek a csillagokban volt! Hát hogyisne, gondoljuk el, elmegyünk focizni, rúgunk egy gólt, és a lelátón a lányok sikoltoznak, hogy gól, meg minden, hát a következő edzésen ki ne szaladna háromszor annyit, nem igaz? Hát ez olyan egyszerű, hát persze, a gyerek nekiül s tanul, s minden, és ott van most már három vagy négy éve - Csók Fábriának hívják -, soha egyetlen panasz se volt rá, minden jegye normális, nem lett első tanuló, de egyetlen panasz szó nem volt rá a négy év alatt. Valahol egymáson így kelene segítségünk. És azt gondolom, hogyha a hatóságokkal, bárkivel is kerülünk kapcsolatba. Tudom, hogy itt önkönek egy nagyszerű polgármesterük van, de Déván az elején nem úgy volt. Ez az ember semmit se akart. Volt nekünk öt hektár földünk, egy kolostorunk, én a kolostorról levertem a lakatot, beköltöztünk, s akkor jöttek a rendőrök, hogy hát menjünk el. Mondtam, ne haragudjanak, önkönek van itt egy csomó rendfenntartó elemük, engem is zavarnak ezek a gyerekek, vigyék vissza az állomásra, én se tudok aludni éjjel tőlük. Nézték rám, mint a lőtt medvére. Hát mondok, én innen nem viszem vissza éjjel, de maguk, ha gondolják ... Én kihívom a televíziót, a híveim lássák, hogy maguk erőszakkal elvitték a gyerekeket, nagyszerű. Hát persze, ezt ki meri magára vállalni? Akkor meghívtam egy kávéra, nem tudtam, miféle. Persze a polgármesternek mind írtam levelet, hogy adjon már egy kicsi földet vissza, hogy csináljunk játszóteret, meg minden. Hát ő nem írt semmit nekem, de azt mondta a kollegáinak, hogy ilyen pofátlan papot, nem elég, hogy visszavettem a kolostort, még földet is akarok. Nahát, szó se lehet róla. Mircseának hívták ezt a román embert. Jött a névnapja, a gyerekeket összeszedtem, elmentünk hozzá. Mondtam, gyerekek, a polgármester bácsi a város legjobb embere. Ha nem lenne ilyen jó ember, meg se választották volna. Ő mindenkinek az atyja, de leginkább a gyerekek atyja. Gyerekek, névnapja van, köszöntsük fel. A gyerekek úgy énekeltek, olyan aranyosak voltak, ilyen jó embert ők még nem láttak. Na, hát folyt az ének, hát persze az összes irodából a lányok mind bejöttek, és mindenki meg volt hatódva. Virág, meg puszi, meg minden. Aztán amikor jöttünk

ki, akkor elmondtam, hogy látjátok gyerekek, nem kell félni, milyen jó ember. Milyen nagy irodája van. Ha nincs, ahol játszódjunk majd, ha esik az eső, eljövünk ide. Miniket beenged. Persze, én ezt románul mondtam, hogy érte jól, és mindenki mosolygott, vigyorgott, de három napra rá megvolt az engedély, aláírta. Én azt gondolom, hogy nemcsak fegyverrel lehet harcolni, hanem Jézus módjára, szelíden, szeretettel, jósággal. Tavaly volt a választás Romániában, nagy cirkusz volt, nem tudom miféle az ő párta, körülbelül harmadik volt az esélyességi listán, és végül ők lettek a vezető párt, a koalíciót ők alakították meg. Három misét mondatott, mert háromszor volt választás. Kijött ő is polgármesternek. Ortodox a férfi, de nem ment el az ortodox papokhoz misét mondatni, hanem a gyerekekkel, velem mondatta, na mindegy. Összejött. És az idén kinevezett díszpolgárrá Déván. Tehát, hogy mondjam, örömmel ül le velem beszélgetni, örömmel vagyunk együtt. Azt gondolom, hogy Jézus azt szeretné, hogy szövetségeseinket kapjunk egymásban, ne hagyjuk, hogy a gonosz lélek elhitesse velem, hogy az rossz, az jó ember, csak a go-

nosz szeretne közénk állni. Én tudom, hogy nagyon nehéz ellenállni. Én minden vasárnap románul prédikálok, azért, mert hiszek a szeretet végső győzelmében. S azt gondolom, hogy nincs más út. Látjuk jól Magyarországon, ugye ott nincs nemzeti konfliktus, mégis milyen jól tudnak cirkusolni, nem igaz? Jobboldal, baloldal, adok, kapok, lics-locs, nem? Hát, hogy mondjam, nem kell ahhoz más nemzetiségű legyen, hogy az ember összevesszen valakivel. Hát azt gondolom, hogy a gonosz lélek sokszor a féjjet, feleséget, akik szerelemből esküdtek, őket is próbálja egymás ellen hergelni. Nekem tudnom kell, hogy a másik Isten ajándéka, Isten szeretetből nekem ajándékozta, és én ezt az ajándékot meg kell köszönjem, és szeretettel, hogy mondjam, fel kell használnom.

Nagyon szépen köszönöm, hogy meghívtak, nagyon örvendek, hogy eljöhettek Szabadkára, és nagyon-nagyon örvendek annak a sok-sok szép ajándéknak, amit az oltár elé kihoztak, én még ilyet nem is láttam. Nagyon jólesett nekem, és Isten áldja meg magukat.

* Elhangzott 2006. február 8-án Szabadkán a Népkörben, ahol Böjte atya a Keresztény Értelmiségi Kör vendége volt